

۲ رویکرد عملیاتی در دیپلماسی ایران

مهدی زارع بنا به گفته بسیاری از کارشناسان و حتی اندیشکده‌های خارجی، سیاست خارجی ایران در عین مبنایی بودن یکی از غیرایده‌نولوژیک‌ترین سیاست‌های خارجی موجود در جهان است. این سیاست باعث شده تا جمهوری اسلامی بتواند همزمان با گروه‌های شیعه و سنی مقاومت در

منطقه حتی با کمونیست‌های آمریکایی لاتین و شرق دور هم ارتباط گرفته و همکاری کند. جمع کردن همه این کشورها در کنار هم و کنار آمدن با همه آن‌ها یعنی اینکه باید مبانی سیاست خارجی ایران را در موضوعاتی فراتر از دین و مذهب جست و جو کرد. با این نگاه می‌توان دو رویکرد جدی

در دستگاه دیپلماسی کشور را برشمرده که با عملیاتی شدن آن‌ها ایران، دوستان و دشمنان خود را تعیین می‌کند. ضد امپریالیست بودن را باید اولین رویکرد عنوان کرد. از نظر فعالان دیپلماسی کشور، ما می‌توانیم با هر گروه ضد امپریالیستی (به‌ویژه ضد آمریکا) همکاری داشته باشیم. مردمی بودن

مسیر دو طرفه است و طرف مقابل نیز باید جدید و واراده لازم را داشته باشد و به دور از دخالت‌های خارجی و به صورت مستقل عمل کند. به منظور بررسی رویکرد و چشم‌انداز ایران برای احیای روابط با کشورهای منطقه، تأثیر سفرهای منطقه‌ای بر آن

نقش روابط خوب میان کشورهای منطقه در ثبات آن، الزامات نتیجه بخش بودن مذاکرات جاری بین ایران و عربستان و نیز اثرات بحران اوکراین بر تحولات سیاسی و اقتصادی منطقه، با «جهاد ایوب» تحلیلگر لبنانی گفت و گو کرد. راهیم که در ادامه مطالعه می کنید.

جہاد ایوب
تحلیلگر لبنانی

رویکرد و چشم‌انداز ایران
حیای روابط با کشورهای
منطقه را چگونه ارزیابی
د؟

از زمان پیروزی انقلاب اسلامی در ایران به رهبری امام خمینی(ره)، ایران با وجود دسیسه‌هایی که علیه انقلاب اسلامی صورت گرفته، همواره طالب صلح و دوستی با کشورهای همسایه به ویژه کشورهای عربی بوده است. جمهوری اسلامی هیچ زمان قفنه‌تانی را علیه عرب‌ها به راه نینداخته و در مقابل عربستان سعودی، امارات و عراق زمان صلح در بسیاری موارد، با دسیسه چینی درصدد ضربه زدن به ایران بوده‌اند. با وجود این، ایران و دولت جدید آن اعلام آمادگی کرده حاضر است گذشته را کنار گذاشته و چنانچه برخی حکومت‌های منطقه سیاست‌های احفانه خود را رها کنند، آماده احیای روابط است. ایران می‌خواهد از طریق اعتماد متقابل و شفافیت روابط خود با کشورهای منطقه را بنا نهد. مهم‌ترین ویژگی دولت جدید ایران، شفافیت و صراحت در روابط سیاسی و اقتصادی چه در داخل و چه در خارج است که متأسفانه دیگر دولت‌های منطقه چنین رویکردی ندارند.

■ به نظر شما سفر اخیر رئیس‌جمهوری ایران به قطر چه تأثیری بر ایجاد نزدیکی بین جمهوری اسلامی و کشورهای عربی خواهد داشت؟

سفر رئیس جمهور ایران به قطر در چارچوب همان رویکرد مبتنی بر شفافیت و صراحت ایران در قبال کشورهای همسایه انجام شده و مؤید آن است که ایران برای اتکا بر دیپلماسی در تعامل با همسایگان صادق است و بدون فریب برای برقراری روابط خوب با آن‌ها تلاش می‌کند. ما برای استقبال گرم قطر از رئیس جمهور ایران وقت کنیم، این نوع از استقبال نشان می‌دهد این سفر از جهات مختلف حائز اهمیت فراوان است، کمالاتی که دولت قطر حمایت‌های ایران از آن در زمان محاصره سعودی را به خوبی به یاد دارد. عربستان چه بسا به اشغال قطر فکر می‌کرد، اما این اتفاق بنا به دلایل متعددی رخ نداد که مهم‌ترین آن، موضع مثبت و صانع‌اندازان از دوحه بود. دولت قطر در این سفر پیشنهادهای فراگیری را برای مذاکره و ازبانی در منطقه ارائه کرد و با دقت به پاسخ صریح رئیس جمهور ایران گوش داد.

■ نظر شما در ارتباط با سفر اخیر وزیر خارجه عمان به تهران و نامه‌ای که از طرف سلطان این کشور برای رئیس جمهور ایران آورده بود، چیست؟

سلطنت عمان از سال‌های دور همواره در بحران‌ها تلاش کرده تا دیدگاه‌ها و نظرات طرف‌های مختلف را به‌عنوان یک میانجی به گوش دیگر می‌گرساند. همه را به‌یاد داند که ایران امروز از جهات مختلفی با همۀ با قدرت، توسعه و نفوذ با سال‌های گذشته تفاوت دارد، ایران باوجود تحریم و محاصره از

غرب توانسته فضای داخلی خود را
بھی کند و زیرساخت‌ها و نیز توانمندی‌های
خود را تقویت کند. ایران امروز با وجود
یک کشور پیشرفته در حوزه‌های علمی،
بیمان و صنایع داخلی است. از این رو
نیازی با دیگر کشورهای منطقه دارد که
چراغ آمریکا و ابستگی دارند و با هر دای
فروپاشی آن‌ها وجود دارد. بله وزیر خارجه
در برهه‌ای حساس و سرنوشت‌ساز به تهران
پیام‌هایی را از جانب آمریکا و همچنین
نات‌اتل‌داد، اما ایران این را نمی‌پذیرد و
صریحی را به وزیر خارجه عمان داد. ایران
است‌های خارجی خود دچار اسکیزوفرنی
بلکه آنچه از سیاستمدارانش در انتظار
نیست می‌شود همان چیزی است که در
بای در بسته می‌گویند. ایران به صراحت
کرده برای پایان دادن به بحران‌ها برای
گو با کشورهای خلیج فارس آمادگی دارد، اما
د آمریکا شرط‌های آن شناخته شده است
به دوز و کلک با پیغام و پسخام نیست.
شاید که ایران مذاکره‌کننده آمریکایی را
شک‌شکیده است؛ چرا که آن‌ها به شفافیت
ندارند.

نمایای روابط ایران با کشورهای عربی چگونه دبر تحولات منطقه تأثیرگذار باشد؟

قطع این گونه روابط شفاف و صریح که توطئه و دسیسه‌چینی وجود نداشته بر تحولات و اتفاقات منطقه تأثیر مثبت گذاشت؛ اکنون برخی از کشورهای منطقه شده‌اند توافق نظامی و اقتصادی با ایران منطقه را تضمین می‌کند و سلطه آمریکا ثبیل بر اقتصاد و سیاست‌های داخلی و

خارجی آن‌ها را از بین می‌برد، متأسفانه برخی از دولت‌های عربی به‌عنوان خدمتگزار برای جلالان خود یعنی آمریکا‌پی‌ها و اسرائیلی‌ها عمل می‌کنند. به کشورهای عربی و مشخصاً برخی کشورهای عربی خلیج فارس توصیه می‌کنم بیشتر با ایران تعامل داشته باشند و آن به توافق برسد و آن‌ها اختلاف امنیتی اقتصادی تشکیل دهند تا به جای ورود به جنگ‌های بی‌حاصلی مانند جنگ علیه سوریه، ایجاد داعش در عراق و جنگ فرسایشی علیه یمن، به سمت شوکوفایی و توسعه حرکت کنند. به‌نظر من مصر باید توصیه‌های خیرخواهان را گوش کند و به سمت ایران بیاید؛ مصری که در گذشته یک کشور تأثیرگذار بود، متأسفانه امروز در منطقه نقش مثبتی را ندارد. این لجبازی مصر علیه ایران غیرموجه است و به‌هیچ وجه توجیه‌پذیر نیست، مگر اینکه بخواهد در راستای اهداف ایران، به ایفای نقش منفی بپردازد.

■ سازمان همکاری اسلامی چه نقشی در منطقه دارد؟

متأسفانه سازمان همکاری اسلامی در سال‌های اخیر با اشتباهاتی درگیر شده که در چارچوب همان توطئه علیه مسائل منطقه گنجانده می‌شود. من شخصاً با وضعیت موجود، به آن امید ندارم؛ چرا که مسائل متاسلی و جهان اسلام در یک وادی است و این سازمان متأسفانه در وادی دیگری سیر می‌کند و شکاف عمیقی در آن وجود دارد. این سازمان باید از نگاه و نقش منفی عربستان استقبال پیدا کند و به بلوغ برسد تا نقش مؤثری داشته باشد. امروز این سازمان وجود ندارد، ولی صادی ندارد و این برای صدهای نامفهوم است که به جای تأثیرگذاری مثبت،

کشورهای عضو آن بیشتر به دنبال توطئه‌چینی علیه یکدیگر هستند.

■ به نظر شما مذاکرات جاری بین ایران و عربستان موفقیت آمیز خواهد بود؟

مشکل در عربستان است نه ایران؛ بنابراین بهتر است پرسش این گونه مطرح شود که آیا عربستان می‌تواند بدون دخالت دادن آمریکا و تبعیت از آن، باعث موفقیت این مذاکرات شود یا نه؟ عربستان باید به دنبال تحقق منافع خود خارج از چارچوب منافع آمریکا و اسرائیل باشد. عربستان در نگاه آمریکا یک بانک پول است، به میزانی که بخواهد از آن برداشت می‌کند و با استفاده از آن به ثبات منطقه عربی و اسلامی در راستای سیاست‌های اقتصادی و امنیت اسرائیل ضربه می‌زند. عربستان چه نفعی از جنگ ویرانگر علیه یمن برده است؟ از سرکوب مردم بحرین و حمایت از رژیم ظالم آن چه چیزی عایدش شده است؟ تخریب آرامش و ثبات در لبنان و اقدام علیه مقاومت آن برای عربستان چه نفعی دارد؟ چرا گفتمان رسانه‌ای عربستان همان گفتمان اسرائیل علیه ملت‌های منطقه به ویژه سوریه و عراق است؟ آیا عربستان در گفت‌وگو با ایران صادق است یا دستورالعمل آمریکا علیه ایران را اجرا می‌کند؟ عربستان باید به خوبی در مورد اتفاقات اخیر خود بیندیشد و پیش از آنکه فرصت از دست برود، بفهمد بپوشای قدرت چگونه تغییر کرده‌اند.

■ بحران اوکراین چه تأثیری می‌تواند بر مذاکرات وین و روابط کشورهای منطقه از یک طرف و اقتصاد جهانی از طرف دیگر داشته باشد؟
من شخصاً اعتقادی ندارم که توافق هسته‌ای

قدس در گفت و گو با تحلیلگر لبنانی رویکرد ایران در قبال همسایگان عرب را بررسی می کند

دیپلماسی شفاف، بدون پیغام و پسغام

کشورهای عربی مستقل شوند

جهد ايوب: به
کشورهاي عربي
و مشخصاً برخي
کشورهاي عربي
خليج فارس توصيه
مي‌کنم بيشتر با
ايران تعامل داشته
باشند و آن به
توافق برسند و با
آن ائتلاف امنيتي
اقتصادي تشکيل
دهند تا به جاي
ورود به جنگ‌هاي
بي حاصلی مانند
جنگ عليه سوريه،
ايجاد داعش در عراق
و جنگ فرسايشي
عليه يمن، به سمت
شکوفايي و توسعه
حرکت کنند.

